ابتکار

روزنامه صبح ایران

چهارشنبه ۲۷ آبان ۱۴۰۵
۸ جمادی‌الثانی ۱۴۴۸
۱۸ نوامبر ۲۰۲۶
سال بیست‌ودوم
شماره ۶۳۰۲
۸ صفحه
۴۰۰۰۰ تومان

«ابتکار» بر اساس برنامه تازه دولت گزارش می‌دهد

امنیت غذایی؛ از وعده تولید تا واقعیت سفره

گروه سیاسی - امنیت غذایی در ایران دیگر صرفاً موضوعی مربوط به تولید محصولات کشاورزی نیست؛ بلکه به یکی از مسائل اصلی اقتصاد و معیشت خانوارها تبدیل شده است. فشارهای اقتصادی، محدودیت‌های تجاری، افزایش هزینه نهاده‌ها و نگرانی درباره منابع آب، اهمیت پایداری زنجیره تأمین غذا را دوچندان کرده‌اند. در چنین شرایطی، مسعود پزشکیان از برنامه دولت برای استفاده از ظرفیت دانشگاه‌های کشاورزی، روستاها و مزارع با هدف افزایش تولید و تقویت تاب‌آوری غذایی خبر داده است.

شرح در صفحه ۲

حذف ارز مبادله‌ای؛ استخوان لای زخم گرانی

تقلای مردم در میان امواج گرانی

صفحه ۶

تبعات عدم اجرای یک مصوبه برای زنان

چرا گواهینامه موتورسیکلت زنان صادر نمی‌شود؟

صفحه ۳

«ابتکار» گزارش می‌دهد

یمن در محاصره آتش

صفحه ۵

پشت پرده آمارهای متفاوت کمبود دارو

وقتی دارو هست اما به دست بیمار نمی‌رسد

صفحه ۳

«ابتکار» از دیدار سه جانبه ترامپ با پوتین و شی گزارش می‌دهد

سه قدرت در انتظار توافق بزرگ

صفحه ۵

سرمقاله

محمدرضا ستاری

حوثی‌ها کابوس سعودی‌ها

در هیاهوی تحولات پرشتاب خاورمیانه، جنگ یمن همچنان به عنوان یکی از کانون‌های مهم بحران منطقه در جریان است. جنگی که با وجود گذشت بیش از یک دهه، همچنان چشم‌انداز روشنی برای پایان آن وجود ندارد و هر روز معادلات آن پیچیده‌تر از گذشته می‌شود. در تازه‌ترین تحولات صورت گرفته در این خصوص عقب‌نشینی نیروهای مورد حمایت عربستان از مناطق مشرف به باب‌المندب و تقویت موقعیت حوثی‌ها در سواحل دریای سرخ، نشان می‌دهد که معادلات میدانی برخلاف انتظارات ریاض پیش می‌رود. این تحولات در شرایطی رخ داده که عربستان با تشکیل ائتلاف مکه و جلب حمایت پاکستان، ترکیه و مصر تلاش کرده موازنه نظامی را تغییر دهد. بااین‌حال، تداوم حملات به تأسیسات نفتی و فرودگاه‌های سعودی نشان می‌دهد که افزایش شمار متحدان الزاماً به معنای افزایش توانایی برای پایان‌دادن به جنگ نیست.

در همین رابطه نیروهای دولت مورد حمایت عربستان روز یکشنبه اعلام کردند که از مناطق اطراف باب‌المندب عقب‌نشینی کرده‌اند تا توان خود را بر دفاع از عدن متمرکز کنند. این تحول عملاً دستاوردهای عملیات چند هفته اخیر علیه حوثی‌ها را تضعیف کرده است. این در حالی است که اهمیت باب‌المندب صرفاً به موقعیت جغرافیایی آن محدود نبوده و به عنوان یکی از گذرگاه‌های حیاتی تجارت جهانی، دریای سرخ را به خلیج عدن متصل می‌کند. در نتیجه تسلط بر مناطق ساحلی اطراف آن، توانایی نظارت و تهدید مسیرهای کشتیرانی را افزایش می‌دهد.

در چنین شرایطی تحول مهم دیگر، آشکارشدن ضعف ساختاری نیروهای مخالف حوثی‌هاست.

ادامه در صفحه ۲

اخبار

گمانه‌زنی‌ها از احتمال دیدار ترامپ و کیم

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، از احتمال حضور کیم جونگ اون، رهبر کره شمالی، در نشست سران مجمع همکاری اقتصادی آسیا و اقیانوسیه (اپک) در شهر شنژن چین خبر داد؛ موضوعی که می‌تواند زمینه دیداری تازه میان رهبران واشنگتن و پیونگ‌یانگ را فراهم کند.

به گزارشسی‌ان‌ان، ترامپ روز سه‌شنبه در مانیل، پایتخت فیلیپین، در حاشیه نشست اتحادیه کشورهای جنوب شرق آسیا (آسه‌آن)، در پاسخ به پرسشی درباره احتمال سفر رهبر کره شمالی به چین گفت که کیم علاقه‌مند به حضور در این نشست است، اما هنوز مشخص نیست چه اتفاقی خواهد افتاد.

رئیس‌جمهوری آمریکا پیش‌تر نیز اعلام کرده بود که ممکن است در جریان سفر آسیایی خود با کیم جونگ اون دیدار کند. ترامپ تأکید کرده بود که تحقق این دیدار به تصمیم شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهوری چین، بستگی دارد.

بااین‌حال، گوئو جیاکون، سخنگوی وزارت امور خارجه چین، اعلام کرد اطلاعی درباره احتمال حضور رهبر کره شمالی در نشست این هفته اپک ندارد. بنابراین، هنوز هیچ برنامه رسمی برای دیدار ترامپ و کیم تأیید نشده است.

ترامپ قرار است پس از حضور در فیلیپین، برای شرکت در نشست اپک به شنژن سفر کند و با شی جین‌پینگ دیدار داشته باشد. همچنین احتمال برگزاری دیدارهایی با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، مطرح شده است.

خبرگزاری رویترز گزارش داده که ترامپ ممکن است در این سفر، علاوه بر مسائل اقتصادی، بر دستیابی به توافق‌های مهم دیپلماتیک و فراهم کردن مقدمات گفت‌وگوهای تازه با کره شمالی تمرکز کند.

ویکتور چا، تحلیلگر مرکز مطالعات راهبردی و بین‌المللی، معتقد است دیپلماسی با پیونگ‌یانگ بخش مهمی از تلاش ترامپ برای شکل دادن به میراث سیاسی خود خواهد بود. بااین‌حال، تحقق دیداری تازه همچنان به توافق طرف‌ها و شرایط سیاسی منطقه وابسته است.

مسقط؛ کانون تازه رایزنی‌های دیپلماتیک

سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در ادامه سفرهای منطقه‌ای خود وارد مسقط شد و با بدر البوسعیدی، همتای عمانی خود، دیدار و گفت‌وگو کرد. این دیدار در شرایطی انجام شد که تحولات منطقه و ضرورت جلوگیری از گسترش تنش‌ها، اهمیت رایزنی‌های دیپلماتیک میان کشورهای همسایه را افزایش داده است.

عراقچی پس از شرکت در سی‌امین نشست شورای وزیران سازمان همکاری اقتصادی (اکو) در اسلام‌آباد پاکستان، راهی عمان شد و روز سه‌شنبه مورد استقبال وزیر امور خارجه این کشور قرار گرفت.

در این دیدار، دو وزیر درباره روابط دوجانبه، آخرین تحولات منطقه‌ای و راه‌های تقویت همکاری‌های مشترک تبادل نظر کردند. بر اساس گزارش رسانه‌های عمانی، تلاش برای مهار تنش‌ها، فعال‌سازی مسیرهای مذاکره و جلوگیری از گسترش بحران از محورهای اصلی گفت‌وگوها بود.

همچنین طرفین بر اهمیت حفظ امنیت مسیرهای دریایی، استمرار تجارت بین‌المللی و باز نگه داشتن کانال‌های ارتباطی سیاسی تأکید کردند؛ موضوعاتی که با توجه به جایگاه راهبردی خلیج فارس و تنگه هرمز اهمیت ویژه‌ای دارند.

عمان طی سال‌های گذشته تلاش کرده است با حفظ روابط متوازن با بازیگران مختلف، زمینه گفت‌وگو درباره اختلافات منطقه‌ای را فراهم کند. سابقه میانجی‌گری مسقط در مذاکرات ایران و آمریکا نیز به سفر اخیر عراقچی اهمیت بیشتری می‌بخشد.

بااین‌حال، دیدار کنونی به معنای آغاز دور تازه مذاکرات تهران و واشنگتن نیست و تاکنون برنامه مشخصی در این زمینه اعلام نشده است.

تداوم رایزنی‌های تهران و مسقط می‌تواند به حفظ مسیرهای ارتباطی و کاهش سوءتفاهم‌های سیاسی کمک کند. در شرایطی که امنیت منطقه با چالش‌های متعددی مواجه است، استمرار گفت‌وگو میان کشورهای همسایه یکی از ابزارهای مهم جلوگیری از تشدید بحران محسوب می‌شود.

«ابتکار» از رقابت برای نامزدی ریاست‌جمهوری آمریکا گزارش می‌دهد

ونس در رویای کاخ سفید

در حالی که هنوز دو سال تا انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۸ آمریکا باقی مانده است، بحث جانشینی دونالد ترامپ در حزب جمهوری‌خواه جدی‌تر شده است. جی‌دی ونس، معاون رئیس‌جمهوری، اعلام کرده احتمالاً سال آینده درباره نامزدی تصمیم خواهد گرفت. این موضع‌گیری در فضایی مطرح می‌شود که شکست جمهوری‌خواهان در انتخابات میان‌دوره‌ای، اختلافات بر سر جنگ ایران و نگرانی‌های اقتصادی، چشم‌انداز سیاسی حزب را تغییر داده است. ونس باید میان دو ضرورت تعادل برقرار کند: حفظ رابطه نزدیک با ترامپ و نشان دادن توانایی خود برای پاسخگویی به مطالبات رأی‌دهندگانی که از عملکرد دولت ناراضی‌اند. همین دوگانگی می‌تواند به مسئله محوری آینده سیاسی او تبدیل شود.

تصمیمی که هنوز قطعی نیست

به گزارش سی‌ان‌بی‌سی، ونس در گفت‌وگو با لورا اینگراهام، مجری فاکس‌نیوز، گفت احتمالاً در سال ۲۰۲۷ درباره ورود به رقابت ریاست‌جمهوری تصمیم می‌گیرد. او یادآور شد که کارزار انتخاباتی به سازمان‌دهی گسترده، تأمین منابع مالی و تشکیل تیم‌های اجرایی نیاز دارد و نمی‌توان در آستانه انتخابات مقدماتی ناگهان وارد میدان شد. بااین‌حال، تأکید کرد که هنوز تصمیم نهایی نگرفته است.

این احتیاط، محاسبه‌ای سیاسی نیز به شمار می‌رود. اعلام زودهنگام نامزدی می‌تواند رقابت‌های درون‌حزبی را فعال کند و روابط معاون رئیس‌جمهوری با دیگر چهره‌های نزدیک به ترامپ را تحت فشار قرار دهد. از سوی دیگر، تأخیر طولانی فرصت جذب حامیان مالی و ایجاد تشکیلات ایالتی را کاهش می‌دهد. ونس فعلاً تلاش می‌کند هیچ‌یک از این دو مسیر را نبندد و هم‌زمان از موقعیت اجرایی خود برای حفظ ارتباط با بدنه جمهوری‌خواهان استفاده کند.

پیام شکست میان‌دوره‌ای

نتایج انتخابات سوم نوامبر، نقطه عطف مهمی در محاسبات جمهوری‌خواهان بود. شکست این حزب و تغییر ترکیب کنگره نشان داد که حمایت از دولت ترامپ در میان بخش‌هایی از رأی‌دهندگان کاهش یافته است. در چنین شرایطی، بحث درباره دلایل شکست صرفاً به اختلافی انتخاباتی محدود نمی‌شود؛ بلکه به پرسشی درباره جهت‌گیری آینده حزب تبدیل شده است.

ونس پس از انتخابات در شبکه اجتماعی ایکس، با اشاره به هشدارهای پیشین منتقدان، از جمهوری‌خواهان خواست نارضایتی را به انگیزه‌ای برای بازسازی سیاسی تبدیل کنند. او همچنین اذعان کرد که حزب باید پیام روشنی از رأی‌دهندگان دریافت کند. این سخنان تلاشی برای پذیرش واقعیت شکست، بدون فاصله‌گیری آشکار از رئیس‌جمهوری بود. بااین‌حال، اگر قرار باشد ونس در سال ۲۰۲۸ نامزد شود، ناگزیر خواهد بود توضیح دهد چه بخشی از سیاست‌های کنونی را ادامه می‌دهد و در کدام حوزه‌ها تغییر را ضروری می‌داند.

جنگ ایران و شکاف در اولویت‌ها

جنگ آمریکا علیه ایران یکی از حساس‌ترین موضوعات این معادله است. ونس پیش‌تر آن را از عوامل مؤثر بر شکست جمهوری‌خواهان دانسته بود. این ارزیابی با پیشینه سیاسی او نیز ارتباط دارد؛ معاون رئیس‌جمهوری پیش از حضور در دولت، بارها نسبت به هزینه‌های مداخلات نظامی طولانی‌مدت آمریکا هشدار داده بود. اکنون مسئولیت او در دولت، دفاع از تصمیم‌هایی را ایجاب می‌کند که ممکن است با بخشی از آن مواضع پیشین در تنش قرار گیرند.

برای رأی‌دهندگان آمریکایی، پیامدهای جنگ تنها در میدان نظامی خلاصه نمی‌شود. هزینه‌های بودجه‌ای، فشار بر قیمت انرژی و نگرانی درباره ادامه درگیری، می‌توانند بر ارزیابی آنها از دولت تأثیر بگذارند. در نتیجه، موضع ونس درباره جنگ ایران ممکن است به معیاری برای سنجش استقلال سیاسی او تبدیل شود. اگر صرفاً از سیاست‌های دولت دفاع کند، با انتقاد مخالفان مداخله خارجی روبه‌رو خواهد شد؛ اگر آشکارا فاصله بگیرد، رابطه‌اش با ترامپ و بخشی از پایگاه حزبی آسیب می‌بیند.

میراث ترامپ؛ سرمایه و مسئولیت

موقعیت ونس در مقایسه با دیگر چهره‌های جمهوری‌خواه ویژگی متفاوتی دارد. او از اعتبار جایگاه معاونت ریاست‌جمهوری، شناخت عمومی و ارتباط مستقیم با شبکه سیاسی ترامپ برخوردار است. این مزیت می‌تواند در رقابت‌های مقدماتی اهمیت داشته باشد، زیرا بخش مهمی از بدنه حزب همچنان به رئیس‌جمهوری کنونی وفادار است. اما همین نزدیکی، ونس را در برابر پرسش‌هایی درباره عملکرد دولت قرار می‌دهد.

حمایت احتمالی ترامپ نیز به‌تنهایی تعیین‌کننده نیست. نامزد جمهوری‌خواهان باید علاوه بر جلب آرای هواداران سنتی حزب، برای رأی‌دهندگان مستقل و گروه‌هایی که در انتخابات میان‌دوره‌ای از جمهوری‌خواهان فاصله گرفته‌اند، برنامه‌ای قابل قبول ارائه کند. در این میان، وفاداری شخصی به ترامپ نمی‌تواند جایگزین پاسخ روشن درباره تورم، اشتغال، مهاجرت و سیاست خارجی شود. ونس برای ایجاد هویتی مستقل، به برنامه‌ای نیاز دارد که هم استمرار برخی اولویت‌های حزب را نشان دهد و هم از تکرار ضعف‌های گذشته فاصله بگیرد.

رقابت پیش از اعلام رسمی

گزارش‌های رسانه‌ای از بررسی مقدمات انتخاباتی توسط برخی چهره‌های جمهوری‌خواه حکایت دارد، هرچند تصمیم رسمی بسیاری از آنها روشن نیست. برای ونس، این وضعیت به معنای ضرورت آمادگی زودهنگام است. انتخابات مقدماتی آمریکا تنها رقابتی بر سر محبوبیت ملی نیست؛ شبکه‌های محلی، توان جذب کمک مالی، سازمان‌دهی داوطلبان و حضور در ایالت‌های نخستین رأی‌گیری، نقش مهمی در آن دارند.

از سوی دیگر، اختلاف بر سر آینده جریان موسوم به «اول آمریکا» می‌تواند رقابت را پیچیده کند. برخی جمهوری‌خواهان بر ادامه سیاست‌های ترامپ تأکید خواهند کرد و برخی دیگر احتمالاً خواستار بازنگری در اولویت‌های اقتصادی و خارجی می‌شوند. ونس در میانه این دو گرایش قرار دارد. او باید نشان دهد که پیوندش با دولت کنونی مانع شنیدن انتقادهای درون‌حزبی نیست، اما هم‌زمان نمی‌خواهد جایگاه خود را با حمله مستقیم به رئیس‌جمهوری تضعیف کند.

ارقام پیش‌بینی چه معنایی دارند؟

هم‌زمان با افزایش گمانه‌زنی‌ها، نام ونس در بازارهای پیش‌بینی سیاسی نیز مطرح شده است. بر اساس ارقام نقل‌شده در گزارش اولیه، پلی‌مارکت احتمال ضمنی کسب نامزدی جمهوری‌خواهان را برای او ۳۷ درصد نشان داده و کالشی احتمال ورودش به رقابت را ۷۳ درصد برآورد کرده است. این دو عدد درباره دو رویداد متفاوت‌اند و نباید با یکدیگر مقایسه مستقیم شوند.

همچنین بازارهای پیش‌بینی نظرسنجی از رأی‌دهندگان نیستند. قیمت قراردادها با معاملات و انتظارات شرکت‌کنندگان تغییر می‌کند و ممکن است در واکنش به یک خبر کوتاه‌مدت نوسان داشته باشد. بنابراین، این ارقام فقط نشان می‌دهند که آینده سیاسی ونس مورد توجه فعالان این بازارهاست؛ نه اینکه تصمیم او مشخص شده یا نتیجه رقابت قابل پیش‌بینی است. تا زمان آغاز رسمی کارزارها، تحولات اقتصادی و سیاسی می‌توانند معادلات را بارها تغییر دهند.

اقتصاد؛ میدان اصلی داوری

با وجود اهمیت جنگ ایران، آینده ونس به توانایی او در پاسخ دادن به نگرانی‌های معیشتی نیز وابسته است. رأی‌دهندگان معمولاً اثر سیاست‌های دولت را در هزینه مسکن، مواد غذایی، سوخت و وضعیت اشتغال تجربه می‌کنند. اگر فشار اقتصادی ادامه یابد، توضیح درباره ضرورت تصمیم‌های خارجی برای جلب رضایت عمومی کافی نخواهد بود.

ونس در سال‌های گذشته تلاش کرده خود را مدافع کارگران و مناطق صنعتی معرفی کند. حفظ این تصویر مستلزم ارائه راهکارهای مشخص درباره تولید داخلی، دستمزدها، سرمایه‌گذاری و هزینه زندگی است. او همچنین باید روشن کند چگونه می‌توان میان هزینه‌های دفاعی، کاهش فشار مالیاتی و تأمین خدمات عمومی تعادل ایجاد کرد. بدون چنین برنامه‌ای، رقابت انتخاباتی ممکن است به دفاع یا انتقاد از شخصیت ترامپ محدود شود؛ درحالی‌که مسائل اقتصادی، زندگی روزمره شهروندان را مستقیم‌تر تحت تأثیر قرار می‌دهد.

کنگره تازه و آزمون دو ساله

تغییر توازن قدرت در کنگره، شرایط کار دولت را در دو سال آینده دشوارتر می‌کند. اختلاف بر سر بودجه، هزینه‌های جنگ و برنامه‌های داخلی می‌تواند به مذاکرات فرسایشی میان کاخ سفید و قانون‌گذاران منجر شود. در این وضعیت، ونس نه فقط یک چهره انتخاباتی احتمالی، بلکه یکی از مقام‌های مسئول در مدیریت اختلافات سیاسی خواهد بود.

نحوه عملکرد او در این دوره اهمیت دارد. اگر بتواند در گفت‌وگو با کنگره و توضیح سیاست‌های دولت نقشی مؤثر ایفا کند، تجربه اجرایی‌اش برجسته‌تر می‌شود. در مقابل، تشدید بن‌بست‌های سیاسی ممکن است بر اعتبار کل دولت و معاون رئیس‌جمهوری اثر بگذارد. به همین دلیل، مسیر ونس تا سال ۲۰۲۸ از تصمیم‌های روزمره دولت جدا نیست و عملکرد اجرایی او بخشی از کارنامه انتخاباتی احتمالی‌اش خواهد بود.

نقش رسانه‌ها و شکاف نسل‌ها

یکی دیگر از متغیرهای مهم برای ونس، نحوه ارتباط با نسل‌های مختلف رأی‌دهندگان است. او در مقایسه با بسیاری از چهره‌های شناخته‌شده حزب جمهوری‌خواه، به نسل جوان‌تری از سیاستمداران تعلق دارد و می‌تواند از شبکه‌های اجتماعی برای ارتباط مستقیم با مخاطبان استفاده کند. بااین‌حال، حضور پررنگ در فضای مجازی الزاماً به معنای گسترش پایگاه انتخاباتی نیست. پیام‌های سیاسی باید با تجربه واقعی شهروندان از اقتصاد، آموزش و امنیت همخوانی داشته باشند.

همچنین فضای رسانه‌ای آمریکا به‌شدت قطبی شده و هر اظهارنظر معاون رئیس‌جمهوری درباره ترامپ یا جنگ ایران ممکن است از سوی گروه‌های مختلف به شکلی متفاوت تفسیر شود. ونس برای عبور از این وضعیت، نیازمند زبانی روشن و مواضعی منسجم است. اگر سخنان او درباره مخالفت با جنگ‌های طولانی‌مدت با عملکرد دولت سازگار به نظر نرسد، منتقدان این تناقض را برجسته خواهند کرد. در مقابل، توضیح شفاف درباره مسئولیت‌ها و محدودیت‌های جایگاه معاونت می‌تواند به ارزیابی دقیق‌تر مواضعش کمک کند. در نهایت، موفقیت ارتباطی عمومی به توانایی پاسخگویی درباره تصمیم‌های مشخص وابسته خواهد بود، نه صرفاً تعداد مصاحبه‌ها یا میزان حضور در شبکه‌های اجتماعی.

سال تصمیم‌گیری برای آینده حزب

ونس با موکول کردن تصمیم به سال آینده، زمان بیشتری برای سنجش شرایط خریده است؛ اما این فرصت نامحدود نیست. او باید هم وضعیت جنگ ایران و اقتصاد آمریکا را دنبال کند و هم درباره شکل‌گیری تشکیلات انتخاباتی تصمیم بگیرد. از سوی دیگر، حزب جمهوری‌خواه پس از شکست میان‌دوره‌ای ناچار است درباره نسبت خود با میراث ترامپ و اولویت‌های آینده گفت‌وگو کند.

پرسش اساسی این نیست که معاون رئیس‌جمهوری چه زمانی نامزدی خود را اعلام خواهد کرد؛ مسئله مهم‌تر، برنامه‌ای است که احتمالاً برای دوران پس از ترامپ ارائه می‌دهد. اگر ونس وارد رقابت شود، باید نشان دهد توانایی نمایندگی طیف‌های مختلف جمهوری‌خواه و گفت‌وگو با رأی‌دهندگان ناراضی را دارد. در غیر این صورت، نزدیکی به قدرت اجرایی ممکن است بیش از آنکه مزیت باشد، مسئولیتی سیاسی به همراه آورد. انتخابات ۲۰۲۸ از هم‌اکنون برای جمهوری‌خواهان به بحثی درباره آینده حزب تبدیل شده و تصمیم ونس تنها یکی از بخش‌های این معادله بزرگ‌تر است.